

Tăcerea ta ucide în fiecare clipă câte un svon,
adică o născocire a dușmanului

Anul LXVII

Arad, 20 Iunie 1943

Nr. 25

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 160 Lei

Cuvântarea

P. C. Sale Părintelui Rector Dr. Nicolae Popovici la încheierea anului școlar 1942/43
al Academiei Teologice ort. rom. din Arad.

Cu ajutorul atotmilostivului Dumnezeu încheiem al 121-lea an școlar al vechiului nostru așezământ de cultură teologică și de pregătire preoțească. Când am încheiat anul școlar trecut, ne-am exprimat nădejdea că Onoratul Guvern al Țării, în înțelegere cu Conducerea noastră bisericească, va binevoi să creieze școlii noastre o situație *legală*, corespunzătoare rolului pe care l-am avut în trecut, în munca depusă pentru pregătirea atâtor generații de conducători sufletești ai poporului nostru, precum și importanței ce o au școlile de pregătire preoțească în viața Bisericii și a Statului. Avem toate temeiurile să persistăm în nădejdea noastră, câtă vreme în fruntea Departamentului Culturii Naționale și al Cultelor se găsește filosoful creștin cu deplină înțelegere pentru toate problemele bisericești, dl Prof. Ioan Petrovici și colaboratorul său dl Prof. Aurel Popa, care este un distins absolvent al școlii teologice din Sibiu și un teolog cu concepții clare asupra necesităților actuale ale vieții bisericești.

S'ar putea pune întrebarea că pentru ce așteptăm și dorim această lege pentru Academii Teologice, câtă vreme școala noastră a ființat și fără vre-o lege specială timp de 121 ani, progresând și în lipsa unei legi tot mai mult în organizarea sa și arătând tot mai bune rezultate? Și pentru ce dorim această lege de Stat, câtă vreme dreptul de existență al școlilor teologice, ca al oricărui altor instituții bisericești, se bazează nu numai pe temeiul de existență al Bisericii, care este voința dumnezeiască, ci și pe legea Statului din 1925, prin care s'a determinat organizația noastră bisericească și care lege în art. 4 prevede că: „După dreptul canonic Biserica își reglementează,

conduce și administrează prin organele sale proprii toate afacerile sale”? Răspunsul este că așteptăm această lege specială: întâi pentru că însăși legea de organizare bisericească din 1925 prevede la art. 34 alcătuirea unei legi speciale pentru funcționarea școlilor teologice, pentru programele lor de studii și pentru numirea profesorilor lor. Așadar pe bază legală așteptăm această lege specială și după trecerea celor 18 ani dela 1925 credem că în urma împrejurărilor de azi, mai favorabile pentru situația Bisericii, putem prevedea cu mai mare siguranță traducerea în faptă a făgăduinții dată de Stat printr'o lege a sa. În al doilea rând avem nevoie de această lege fiindcă Biserica, pentru ca să-și poată organiza mai bine școlile sale, și pentru ca să le poată asigura o bună funcționare, are nevoie și de ajutorul Statului, și așteaptă ca Statul să garanteze pentru școlile sale și anumite drepturi de Stat. Astfel de pildă Biserica cere ca diplomele eliberate de școlile bisericești să fie *legal* recunoscute de autoritățile Statului ca echivalente cu diplomele eliberate de școlile Statului, pentru ca astfel diplomații școlilor bisericești, fără alte discuții inutile, să poată beneficia dela Stat de drepturi similare cu drepturile acordate de Stat diplomaților școlilor Statului. Deasemenea Biserica mai cere ca Statul să garanteze pe seama școlilor sale, pentru înlesnirea bunei lor funcționări, anumite drepturi materiale, care să fie independente de fluctuațiunile alcătuirii anuale ale bugetului Statului.

Toate aceste drepturi nu pot fi acordate de Stat, cu o perspectivă mai mare de stabilitate, decât numai pe cale de lege, fiindcă legea este modalitatea proprie, prin care Statul acordă drepturi și impune datorii.

Pentru aceste motive așteptăm legea specială pentru Academii Teologice. Și dacă d-l Ministru Ioan Petrovici a binevoit să legifereze situația școlii surori din Sibiu, avem ferma convingere că nu a uitat nici de celelalte școli teologice din Ardeal. Îi rugăm respectuos ca atunci, când va binevoi să ia măsurile convenite în această privință, în prealabil să se convingă că școala noastră nu stă mai prejos de școlile superioare nici sub raportul organizării sale, nici în privința pregătirii și activității studenților și profesorilor noștri. Țin să amintesc în această privință numai atât că, chiar zilele trecute unul dintre membrii corpului nostru didactic, distinsul nostru coleg Păr. Prof. Dr. Ilarion V. Felea, a fost premiat de Academia Română pentru valoroasa sa lucrare de predică „*Duhul Adevărului*”.

Așteptăm deci cu încredere această lege, care să consolideze și mai mult existența acestui vechiu așezământ de cultură bisericească și națională, care a adus timp de 121 de ani servicii nepieritoare Bisericii și Neamului și care se poate mândri că este cea mai veche școală cu organizare de școală superioară din întreaga Țară, deoarece chiar începând cu anul școlar 1826/27 avea cursuri de 3 ani, iar în anul 1852/53 s'a hotărât să se admită la cursuri numai tineri cu pregătire de 8 clase secundare. Această vechime unică de organizare ca școală superioară între școlile teologice, și chiar între școlile superioare de orice categorie, pe lângă buna ei funcționare actuală, ne îndreptățește să așteptăm progresul ei și consolidarea existenței ei din viitor cu cea mai deplină siguranță și încredere.

* * *

În ceea ce privește viața internă a școlii noastre din anul ce-l încheiem astăzi, noi profesorii ne-am pus toate străduințele, ce ne-au stat în putere, ca tinerii, care vor ieși din această școală, să fie cât mai bine pregătiți și înzestrați, atât în privința câștigării cunoștințelor teologice necesare, cât și în privința formării personalității lor de viitori preoți, de „stujitori ai lui Hristos și ispravnici ai tainelor lui Dumnezeu” (I. Cor. 4, 1). Desigur că în străduințele noastre am fost destul de mult stânjeniți de împrejurările excepționale, în care trăim de 2 ani de zile, când toate forțele Neamului sunt puse în slujba războiului stănt, ce-l purtam pentru patrie și cruce, și de rezultatul caruia depinde însăși existența noastră ca neam creștin ortodox. Am avut și avem și acum dintre studenții noștri pe unii, care au fost sau sunt înrolați în armata de pe frontul din Răsărit, iar dintre cei 24 studenți înscriși în anul prim, 12 sunt deasemenea înrolați în armata Țării și în loc să se pregătească pentru mănuierea

armelor duhovnicești împotriva dușmanilor mântuirii sufletelor, se pregătesc a-și îndeplini datoria supremă față de Neam și Țară în războiul împotriva dușmanului păgân, care de mai bine de 2 veacuri, mereu încearcă să ne șteargă de pe suprafața pământului.

Dar afară de împrejurările pricinuite de război, trebuie să recunoaștem că greutatea, ce le-am întâmpinat în trecut în privința educației inimii și voinței studenților teologi în spirit preoțesc adevărat, persistă și acum. Mai ales împotriva spiritului și mentalității lumesti avem să luptăm fără încetare zi de zi. Căci ori cât de temeinică ar fi pregătirea teoretică — științifică a candidaților de preoți, ori cât de multe cunoștințe teologice își vor câștiga ei, totuși nici pe departe nu vor putea corespunde menirii lor, dacă faptele lor, conduita și întregul lor fel de viață nu va fi în consonanță deplină cu teoria învățată, dacă nu-și vor schimba concepția de viață lumească într'una adevărat preoțească.

Astfel, de pildă, degeaba ar avea cineva cele mai bogate cunoștințe de liturgică și ar cunoaște în cele mai mici amănunte originea, sensul, rânduiala ceremoniilor și rolul sf. slujbe în viața bisericească a credincioșilor, dacă dânsul nu este convins și nu-și da silința să participe cu toată ființa sa la sf. slujbe, să trăiască în sfânta slujbă. Degeaba va lua un student nota distins la liturgică dacă dânsul... doarme fără nici o remușcare de conștiință când aude sunetul clopoțelului pentru plecarea la Utrenie și este convins că Utrenia se poate face și fără dânsul. Unul ca acesta nicideată nu va deveni un preot bun. O spunem aceasta din convingerea ce ne-am format-o pe baza observării într'un timp destul de îndelungat a tinerilor preoți cari au ieșit din această școală.

P. S. Sa Părintele nostru Episcop într'o cuvântare ținută în anul trecut în această sală, a arătat felul cum trebuie să se înțeleagă trăirea preotului în sf. slujbe, trăirea mistică la sf. Liturghie. P. S. ca a spus că, întâi de toate se cere mai mare excitație și punctualitate.

Să nu întârzi nicideată și sub nici-un motiv dela sf. slujbe, pentru că Stăpânul te așteaptă. Dacă în relațiile cu oamenii punctualitatea este o însușire, pe care se pune cel mai mare preț, apoi cu cât mai punctual trebuie să fie preotul la întâlnirile cu Stăpânul mântuirii sufletelor? În al doilea rând e nevoie să fie prezent cu tot sufletul la sf. slujbă, și în al treilea rând se cere ca preotul să aibă o ținută trupească demnă de locul, unde se găsește, de sf. biserică, așa cum se cere în fața lui Dumnezeu. Preotul, care îndeplinește aceste condițiuni, va avea o influență binefăcătoare nespus mai mare asupra credincioșilor, decât ori care altul, care ar fi cel mai învățat, sau ar rosti cele mai magistrale predică. Trebuie să recunoaștem că în pregătirea viitorilor preoți, noi suntem încă departe de atingerea idealului în privința participării după cuviință a studenților la sf. slujbe, care participare trebuie să pornească și dintr'o convingere intimă și benevolă despre necesitatea sa absolută.

Zadarnică va fi petrecerea studenților între aceste ziduri fără acceptarea benevolă și din convingere intimă a acestui și a celorlalte principii de viață adevărată preotească, prin eliberarea de mentalitatea și de concepția lumească asupra vieții.

Mai amintesc o singură ținută, prin care preotul trebuie să se deosebească de ceice au o mentalitate lumească. Anume cei mai mulți intelectuali consideră zilele de Duminică și sărbători ca zile, în care sunt deplin liberi și nu au de îndeplinit nici-o datorie față de profesunea lor, ca zile, pe cari pot să le întrebuițeze pentru odihnă împreună cu mai puțin sau mai multe distracții și plăceri lumești. Dar, după concepția creștină, aceste zile nu sunt zile consacrate distracțiilor și plăcerilor lumești; sunt zile consacrate celor duhovnicești, sunt zile, în care sufletele, mai mult ca oricând, trebuie să se concentreze și să se îndrepte spre Dumnezeu, debarasându-se de cele lumești. Cu atât mai vărtos preotul trebuie să considere aceste zile ca unele, în care sub niciun motiv nu poate lipsi dela datoria sa de îndrumător al sufletelor. Așadară nici preotul, și deci nici studentul teolog, sub niciun motiv, să nu-și ceară concedii pentru aceste zile, decât numai pentru cazuri de forță majoră. Preotul nu poate avea vacanță în zilele de Duminică și sărbători, și îndeosebi din prilejul sărbătorilor mari, ci dimpotrivă în aceste zile trebuie să fie prezent la datorie mai mult decât oricând altădată.

Prin urmare preotul care participă la sf. slujbe și le săvârșește în mod mecanic, ca pe oricare meserie lumească, sau acela, care chiar atunci absentează dela datorie, când prezența lui este absolut necesară, fără să-și dea seama de sublimitatea misiunii sale, săvârșește cel mai mare păcat și nu merită numele de preot, de slujitor al lui Hristos și ispravnic al tainelor lui Dumnezeu.

Iată cum privește Sf. Ioan Gură de Aur sublimitatea misiunii preotești în această privință:

„Preoția se exercită pe pământ, dar rangul ei face parte din categoria lucrurilor cerești, și cu drept cuvânt, pentru că nu un om, nu un inger, nu un arhanghel și nici vre-o altă putere spirituală creiată i-a fixat acest rang, ci Duhul Sfânt însuși. El acordă înalta sa încredere oamenilor, — deși ființe îmbrăcate în corp, — să îndeplinească această slujbă cu totul îngerească. Dacă reflectăm că acela, care poate să se apropie de această natură prea fericită și nemuritoare, este un om îmbrăcat în carne și sânge, atunci rămânem uimiți de profunzimea misterului și în același timp, pătrunși de măreția puterii, pe care harul Sfântului Duh a încredințat-o preoților. Prin oficiul lor se îndeplinesc aceste minuni și multe altele nu mai puțin însemnate spre slava lui Dumnezeu și mântuirea noastră. ... Tot ce fac preoții aici jos, Dumnezeu întărește sus, Stăpânul confirmă sentința slujitorilor săi”. (Despre Preoție, cartea III, cap. 4 și 5).

Recunoaștem că suntem încă departe de

acest ideal de preot, dar spre acesta trebuie să tindem cu toată ființa noastră, și profesori și studenți.

Smeriți mulțumim atotmilostivului Dumnezeu, dacă în anul școlar, pe care îl încheiem, a revărsat asupra noastră harul Său ca să îndeplinim o cât de mică parte din datoriile noastre pentru atingerea acestui ideal.

În al doilea rând rugăm pe P. C. S. Păr. Consilier Traian Cibian să comunice P. Sf. Sale Părintelui Episcop că simțămintele noastre respectuoase de mulțumire și recunoștință se îndreaptă către P. Sf. Sa, ca spre ocrotitorul și îndrumătorul nostru suprem, care cu dragoste și grijă părintească plină de bunătate urmărește pas de pas viața noastră școlară, în interesul unui progres cât mai mare. Deasemenea suntem respectuoși mulțumitori și recunoscători Dlui Ministru Ioan Petrovici și Dlui Secretar General Prof. Aurel Topa, precum și Veneratului Consiliu Eparhial, cari, cu toate greutatele zilelor de azi, ne-au creat condiții materiale destul de prielnice pentru buna funcționare a școlii noastre.

În fine mulțumim călduros P. C. Sale Păr.-lui Consilier Traian Cibian, reprezentantul P. Sf. Sale Părintelui nostru Episcop, precum și onoraților oaspeți pentru bunăvoința ce au avut-o participând la modesta noastră serbare de astăzi, precum și iubitorilor mei colegi și colaboratori pentru râvna și dragostea lor depusă în îndeplinirea datoriilor lor, și dorind absolvenților acestui an să sporească în viața lor viitoare de păstori sufletești cât mai mult zestrea lor duhovnicească, câștigată în timpul petrecut în această școală, iar studenților, care la toamnă se vor întoarce aici, dorindu-le să vină cu râvnă crescândă pentru cele duhovnicești, declar încheiat anul nostru academic 1942/43.

O victimă a grandomaniei

Mari sunt tainele sufletului! Cine poate explica și descrie perfect mulțumitor, mecanismul acelor prefaceri adânci în urma cărora un om, comparându-se continuu cu cine știe ce personaj important al istoriei, sfârșește prin a se socoti încorporarea exactă a lui, uitând cu totul de eul propriu? Spre deosebire de alte teorii, noi cari nu ne pretindem „creatori” făcând concurență singurului Creator adevărat, ne însușim explicația Bibliei și a Bisericii creștine, cari consideră drept impuls al acestui mecanism de cele mai adeseori patima trufiei, sau grandomania. Căzut în puterea acestei patimi, omul nu mai poate fi stăpân pe sine însuși, nu mai e în stare să țină în mâinile sale frâul ființei proprii, ci alt duh pune stăpânire pe el, făcând cu el ceea ce voește.

Un asemenea caz s'a declarat, cu manifestări de violență excepționale, recent, într-una din publicațiile românești, care poartă chiar pe fruntea ei, ca nume, „semnul” răsvătirii împotriva lui Dumnezeu.

Cineva, care are starea civilă proprie, cunoscută de

multă lume, a apărut deodată, în ultimul număr al amintitei reviste, strigând insistent și repetat că el e Eminescu în carne și oase.

Nu ne vom ocupa prea mult cu antecedentele acestui ciudat caz.

„Eroul” tristei întâmplări, apăruse în arena scrisului românesc acum vre-o 25 de ani. La început a fost îmbrățișat cu o generoasă bună voință de publicul românesc dintr-o Țară recent întregită, atât pentru că noul poet aducea o poezie ne mai întâlnită, ciudată, învăluită într'un mister străin, precum și o proză filosofică în care vorbea din ce în ce mai insistent de specificul etnicului și al credinții noastre, cât și pentru că acest public era doritor să vadă apărând în sfârșit un reprezentant al spiritualității noastre, de proporții europene.

Onorurile i au venit acestui favorizat al sorții unul după altul: a ajuns repede membru al Academiei Române, ministru, profesor universitar; exact ca Eminescu! Purtat astfel pe brațe de toată lumea, dela un moment dat poetul și gânditorul a început să manifeste simptome că e pe cale să-și piardă cumpătul sufletului.

Probabil că în adâncul său „abisal” purta de mult această aplecare, dar a știut să „disimuleze” perfect „misterul” câtăva vreme.

Dela un timp însă omul a pornit să lapede public travestiurile cari i au fost necesare doar să ajungă unde a ajuns. Ne mai fiindu-i necesară starea „criptică”, a trecut la cea „fanică”, pentru a grăi în limba elinească: cea învățată a „filosofului” și nu în cea proastă rumânească. Ne mai voind să admită că a fost ceva înainte de sine, a pornit să defaime istoria noastră, cultura de până azi, să zâmbească disprețuitor la cultura satului românesc. A atacat apoi dogmele Bisericii și în sfârșit, pentru că îi făcea concurență în inimi, a ridicat mâna să lovească în Iisus Hristos.

Paralel cu acest progres în negație, se sbătea în el să ia ființă un eu care, după înlăturarea lui Dumnezeu, să capteze pentru sine un cult totalitar.

Făcând apologia dubului luciferic și ridicând un monstru cu toate atributele acestuia pe tronul divin, multă vreme eul pe cale de a se forma în „filosoful” nostru a oscilat cu preferințele sale între acest „mare anonim” și o figură oarecare din lumea tulbure a Indiei, cu osebire Ghandi.

Se gândea cu jind ce bine ar fi fost să se nască în Indii unde ar fi putut fi adorat nu de cele biete 20 milioane de români, ci de 400, mai ales că hindușii foarte ușor declară pe cineva încorporare a vre-unui zeu, odată ce la ei chiar și o vacă sau un crocodil mai cu arătare sunt făcuți obiect al cultului.

Cu numele simplu de „mare anonim” iar nu putea rămâne, căci îl va fi făcut cineva dela o vreme să înțeleagă că un „anonim” oricât ar fi socotit de „mare” tot anonim rămâne, așa cum un zero ori cât ar fi de mare tot zero rămâne.

Pricepând acest lucru și dându-și seama că la ava-

tarea hindusă trebuie să renunțe din pricina fatalității geografice, omul nostru și-a aruncat până la urmă ochii, scârbit și resemnat, spre cmârâta de istorie românească să vadă de nu cumva găsește totuși ceva demn de el. Singur Eminescu i-a apărut în oarecare măsură vrednic de el. „Sunt Eminescu”, s'a hotărât în sfârșit.

Precipitarea procesului a fost ușurată de faptul că între timp mai mulți preoți au simțit datoria să ridice glasul și să apere numele lui Iisus Hristos, asupra căruia „filosoful” nostru se năpustise în ultima oară. „Iată și Grama”, și-a spus omul nostru. Și hotărârea de a lua numele lui Eminescu în deșert, s'a definitivat.

Se înțelege că „Eminescu” salășluit prin închipuire în personagiul de care ne ocupăm nu are nimic a face cu Eminescu cel istoric. Abstrăgând de prăpăstioasa distanță între geniul poetic al acestuia și dubioasele calități de filosof ale acestuia (grăitor pentru maniera „rectilinie” a eroului acestui caz este faptul că deși a fost vorba exclusiv despre enormitățile lui filosofice, își caută adăpost pentru ele sub producția poetică pentru a se putea identifica cu Eminescu), amintim că Eminescu s'a socotit un smerit admirator al istoriei noastre și un respectuos fiu al Bisericii. Numele de Eminescu e aci numai un titlu pentru atributele meschine ale „marelui anonim” la care „creatorul” lui n'a putut renunța. Eminescu cel adevărat n'a socotit nici o clipă că geniul îi dă dreptul să și bată joc de ce e mai scump neamului său, pentru că geniul, adevărat nu stă la antipodul eticei.

Ce face „filosoful” nostru după această „transmutație” de euri și după ce preoții, cari au spus cuvânt întru apărarea lui Hristos, i se „relevează” ca un Grama redi-vivus? O. hește pe unul în special care adunase într'o cărtică temeiurile pentru dumnezeirea lui Iisus Hristos. Dar nefiind în stare să răspundă la acele temeiuri fierbe aproape un an, vociferând pela cursuri și pe stradă, la urechea oricui se milostivea să-l asculte, injurii deplasate la adresa lui. În sfârșit ne mai putându le reține, trebuie să le dea în vileag și pe calea tiparului

E vorba de textul în care se proclamă drept Eminescu. Cu o furie și cu un dispreț, care numai din veninul vântat al „marelui anonim” creat de el, după chipul său, pot porni, „creatorul” nostru gândește că îl dă gata pe preopinental său, repetând în fiecare frază, cu intonație de ridicularizare, teribilul „spirit”: „popa Grama”, amintind și amănuntul că e „salariat al unui pretins adevăr cu A mare”. Corul de atei, de șabășgoimi și de bolșevizanți, cari îi țin isonul, vor socoti „spiritul” extrem de „delicios” și-i vor da o mare satisfacție cu râsul lor aprobator. Numai cât cuvântul „popa” fiind termenul disprețuitor pentru o tagmă, nu pentru o persoană, „spiritul” acesta „rafinat” îl vizează și pe tatăl celui ce l întrebuițează, ca și atributul de „salariat al unui pretins adevăr cu A mare”.

Și țiganul când s'a văzut împărat, desigur tot în închipuire, întâi pe tată-său l a spânzurat. Feciorului trăit viața întreagă fără griji, în consulatele din capitalele europene, cu salarii princiare, îi apare „trivială” și „caraghi-

oasă" smerenia tatălui, servitor devotat al unei mari creștine, luptând cu greutatea materiale ale tuturor preoților unui popor obidit.

Disprețul ce-l aruncă nobilului adevăr cărui îi slujesc acești preoți și prin care trăiește neamul nostru, ca și ironia cu care amintește de numele pe care însuși Mitropolitul Șaguna l-a dat unei foi cu o mare importanță în istoria Românilor de dincoace de Munți, nu ne miră, căci derivă din duhul luciferic al acelei concretizări a negației morale, numită „mare anonim”, care-l însufleștește și care îl face să nege tot, să nu se oprească în fața nici unui lucru sfânt.

Câtă vreme Eminescu cel adevărat numea gazeta întemeiată de Mitropolitul Șaguna, foaia „cea mai modernă de peste Carpați”, cinicul care profanează azi numele lui, nu simte nici o piedecă morală să ridiculizeze instituțiile salvatoare ale Marelui Ierarh.

Noi alungăm stafia disolvantă a marelui anonim, care se prezintă sub numele de Eminescu, cu Eminescu cel adevărat.

Incapabil să răspundă cărții, care i-a desvăluit punct cu punct enormitățile „sistemului”, teribilul nostru anonim se ocupă de fața, de nasul, de rinichii autorului, ba se apleacă cu pasiune iscoditoare chiar asupra a ceea ce mișcă în regiunea inferioară a diagramei lui la o anumită oră din zi, ca la orice om, vădind, după exemplul marelui său maestru Ișic Freud, o extraordinară preferință în a căuta prin asemenea dedesubturi „abisale” cheia visurilor ce le are un om.

Fără să indice măcar un exemplu, marele anonim declară în bloc logica din broșura care nu i dă pace, o gândire de „alternative grosolane”, făcându-se a uita că tot sistemul său e dominat de cea mai gogomană dintre alternative: rațiune sau revelație și aruncând pe un Descartes, Pascal, Kirkegaard, sau pe filosofii ruși, cari nu văd o asemenea alternativă, în categoria capetelor minore.

Ne înduioșează, dar ne trezește și compătımirea, când îl auzim declarându-și cu dragoste paternă drept copii frumoși năzbâțiile filosofice: monstruosul mare anonim (epitetul e al D lui prof. Nichifor Crainic), întunecatele iasme abisale (N. Iorga), băta transcendentă sau bucățelele „divine”.

Prins cu mâna în atâția saci străini (vezi I. U. Soricu, Dan Bota, Gr. T. Marcu, un număr recent din revista „Ramuri” etc. s'a gândit că poate și alții fac ca el și a îndrăznit să acuze pe preopinienții săi că i-au sterpelit pasaje.

Peste tot ne fiind în stare să înțeleagă ce însemnează pentru un preot datoria de conștiință de a apăra pe Domnul Iisus Hristos, când soldații noștri își dau viața pentru El (pentru cinismul decadent al „filosofului” nostru: „un pretins adevăr cu A mare”), atribuie acelaș mobil intervenției lui publiciste, care-l poartă pe sine însuși: ambiția bolnavă sau invidia. Dacă ar fi cinstit în fața conștiinței sale, ar trebui să și aducă aminte că acelaș preot, care l desaproabă acum, l-a lăudat continuu până la 1940, când s'a produs prima declarație categorică de război im-

potriva creștinismului. Nu respectivul preot l-a creat pe acel „mare anonim” vânat de ambiție și tremurător de teamă să nu fie cineva ca el, ci acest teoretician și apologet al grandomaniei. Deci nu respectivul preot e după chipul gelos „marelui anonim”, ci „creatorul” său. În orice caz dacă ambiția și invidia bolnavă sunt temeiul și ideea lumii, „filosoful” nostru, dacă ar fi consecvent, n'ar trebui să considere nici în lume demne de blamat asemenea „virtuți”.

Cu trufia care-i este singurul Dumnezeu, dar și cu o temeritate blasfemică, teoreticianul fricii de concurență, cere să nu se atingă nimeni de ceea ce spune el, căci abia în creșterea lui de „creator predestinat” „sălășluște duhul sfânt” (cu minuscule), în care nu crede.

Ii spunem de încheiere că sunt multe duburi și Scriptura ne îndeamnă să ispitim totdeauna duburile. Nu Duhul Sfânt al lui Hristos și al Tatălui ceresc locuiește în acest ins chinat de megalomanie, ci duhul pătimăș al acelui monstru moral, al cărui amestec de preuzumție luciferică și neputință ridicolă îl redă atât de adecvat numele de „mare anonim”.

Ca creștin și preot urmăresc cu toată durerea și compasiunea rostogolirea spirituală a unui om, care nu e lipsit de talent și ar fi putut să fie un nume luminos în istoria spiritualității românești.

Simt adesea pornind ca un oștat din sufletul meu cuvintele: „Păcat de el!”

Dar speranța nu ne am pierdut o. Dumnezeu e mare și poate face minuni cu orice om până mai trăiește.

Il asigurăm că modestul său preopinent ar fi fericit, într'un asemenea caz, să ardă tot ce a scris în această chestiune, dovedind că nu râvnește nici o glorie deșartă, ci numai îndreptarea celui rătăcit, poate tempo ar. Deși știm că e un lucru greu de înțeles de „filosoful” care a creat pe micul său anonim, îi facem cunoscut: un preot e în stare să se mistue cu bucurie în umbra uitării și a insignifianței totale, numai Dumnezeu să fie preamărit. D. S.

„Telegraful Român”

Despre ce să predicăm?

În Duminica a II-a d Rusalii (27 Iunie), vom cuvânta despre Chemare.

Trecând Iisus pe lângă Marea Galileii, a văzut pe frații pescari Petru și Andrei, aruncându-și mreaja, și i-a chemat: — „Veniți după mine și vă voi face pescari de oameni. Iară ei îndată, lăsându și mreșile, au mers după el”. Într'aceeași îndeletnicire i-a aflat și pe Iacob și Ioan, frații lui Zevedei, „și i-a chemat și pe ei. Iară ei îndată, lăsând corabia și pe Zevedei, tatăl lor, au mers după dânsul” (Mt. 4, 18-22). Așa ne descrie evanghelia de azi chemarea primilor apostoli, chemare ce a fost încodată repetată la pescuitul bogat (Lc. 5, 11). Și tot la un pescuit bogat, la aceeași mare, dar acum după Înviere, a mai fost chemat din

nou singur Petru celce se lepădase de trei ori de Hristos, când Domnul i-a zis: „Urmează-mă!” (Io. 21, 19). Cu acestea, însă, nu s’au sfârșit chemările pe care Hristos Domnul le-a făcut în trecut și le mai face și azi.

Samuil era un tânăr nevârșit, când a fost chemat de Dumnezeu ca profet. De trei ori l-a chemat pe când dormea în templul Domnului, și numai a treia oară, cunoscând că vocea lui Dumnezeu îl cheamă, tânărul răspunde: „Vorbește, căci robul tău ascultă” (I Imp. 3, 10). Aceeași ascultare desăvârșită ca și la apostoli: Domnul i-a chemat, iar ei au răspuns fără șovăire chemării lui, lăsând toate și urmându-i lui (Lc. 5, 11, și Mt. 19, 27): Petru și Andrei îndată au lăsat barca din care își susțineau familia (Mt. 4, 20); tinerii Iacob și Ican îndată au lăsat pe tatăl lor Zevedei cu simbriașii (Mc. 1, 20); mai târziu Levi și-a lăsat vama (Mt. 9, 9); Saul, orb a intrat în Damasc, neputând să se împotrivescă „boldurilor” (Fapte 9, 5); — toți cei chemați au mers îndată după cel ce i-a chemat.

După felul cum toți au răspuns la chemarea Domnului: „îndată” și „lăsând toate”, putem socoti cât de importantă era această chemare. Spontaneitatea răspunsului la chemarea ce li s’a făcut și desinteresarea de trebuințele mărunte ale vieții, cu care și-au urmat chemarea, sunt două din cele mai de seamă calități ale chemării lor. Celui ce vroia să-și îngroape mai întâi pe tatăl său, Mântuitorul îi spune să vie după dânsul și să lase pe morți să-și îngroape morții lor (Mt. 8, 21—22). Iar altuia care-i ceruse mai întâi voie să-și rânduiască casa îi zice: „Nimeni, care-și pune mâna pe plug și caută îndărăt, nu este potrivit pentru împărăția lui Dumnezeu” (Lc 9, 62). Iată deci ce este Chemarea: o dispoziție lăuntrică superioară pe care o pune Dumnezeu în inima noastră, la care trebuie să răspundem cu entuziasm și desinteres. Este un glas de chemare în sufletul fiecărui om. Ecoul acestui glas al lui Dumnezeu l-a avut Samuil în sufletul său când a fost chemat: „Samuile, Samuile”; și acelaș ecou l-a avut și glasul Mântuitorului în inimile apostolilor, când au fost chemați, de au lăsat toate și i-au urmat lui. Aceasta este, cu un cuvânt, Chemarea sau Vocația: o capacitate superioară a sufletului de a simți, în orice slujbă și în orice profesiune, o chemare a lui Dumnezeu, și a răspunde la ea cu toată abnegația, înălțându-te peste interesele mărunte ale vieții. La oamenii cu vocație pentru slujba lor există o neobișnuită tensiune spirituală. „Unii ca aceștia — zice sf. Vasilie cel Mare — fiind legați de Hristos prin iubire și înflăcăându-se de iubirea cea cerească și fericită, uită de

cei ai lor și de prieteni; uită de casa lor ca și de toată bogăția lor, uită și de toată nevoia trupească de a mânca și a bea, dându-se cu totul numai iubirii dumnezeiești”.

Am spus că după chemarea apostolilor au urmat și urmează mereu alte chemări. Intr’adevăr Iisus „a chemat la sine pe câți a vrut și au venit la el” (Mc. 3, 13). Deci această chemare nu s’a sfârșit, ci în chemarea Domnului: „Veniți după mine” este un veșnic îndemn răsunător peste veacuri pentru fiecare om. Toți avem o chemare în această lume. O simțim în inima noastră și tindem s’o împlinim. E adevărat, însă, că nu pentru a fi apostoli, sau martiri, sau sfinți, deși nu este exclus ca și azi să aibe cineva o astfel de chemare, căci sf. Duh lucrează și azi. Chiar dacă nu vrea cineva să fie preot, poate pe lângă slujba lui să îndeplinească și chemarea de ajutor al preotului, cum v’am îndemnat în altă cuvântare. Împlinirea acestei chemări se numește „apostolat laic”. Dar în genere chemarea fiecăruia, în mod obișnuit, se poate plini și în slujba pe care o are, și se dovedește prin dragostea, desinteresarea și puterea de jertfă, în locul unde este pus. Deci nu felurile treburi pe care am fost puși să le facem, ci modul cum le săvârșim — acesta interesează. Dacă fiecare își face cum se cuvine slujba, în care este pus, ridicând-o la rangul de misiune, atunci să fie sigur că urmează chemarea Domnului, pentru că în orice serviciu, fie cât de modest, se poate împlini voia lui Dumnezeu. Și copilul care și face conștiincios lecția sa, ca și profesorul ce și împlinește cu suflet îndatorirea sa; și măturătorul care și curățește cinstit parcul sau de stradă, ca și savantul care se jertfește în laboratorul său printre radiațiunile ucigătoare, pentru binele omenirii; și pantofarul care pune un neînsemnat petec la gheata clientului, ca și funcționarul zelos; și plugarul care și vinde onest produsul brazdei lucrate cu drag, ca și muncitorul care și câștigă cinstit pâinea familiei; și, în fine, orice creștin cu frica lui Dumnezeu, ca și preotul care și pune sufletul pentru păstoriții săi; — toți aceștia se ridică dela o simplă meserie sau profesiune la înălțimea urtei misiuni, precum sf. apostoli din pescari, simpli au devenit „pescari de oameni” (Mt. 4, 19). Ei fac din slujba lor, oricât de modestă ar fi, o misiune, căci măreția unei slujbe nu stă în rangul ei, ci în modul cum o îplinești. Și astfel, și numai așa, fiecare își săvârșește chemarea sa. Orice slujbă făcută de mântuială, în duh păgănesc, rămâne o simplă meserie, fie cât de înaltă, iar săvârșită nu ca pentru oameni ci ca pentru Dumnezeu, adecă în duh creștin, este o misiune, la care toți avem chemarea.

Intr'o probă de concert, când corul și orchestra cântau laolaltă cu toată puterea, în buibuitul tobelor, în strigătul trompetelor, în furtuna instrumentelor de coarde și'n vuetul vocilor omenști, flautistul, care cânta neobservat într'un colț, cugeta astfel: „In acest puternic vacarm e indiferent de cânt sau un cânt și eu"... Și-a încetat să mai sufle. Niçi n'a îndepărtat flautul dela gură, când dirijorul dete semnalul de oprire, strigând: — „Ce este cu flautul?!“ Urechea dirijorului a simțit lipsa flautistului dela îndatorirea absolut necesară pe care-o avea, și pe care el, disprețuind-o, o făcea de silă... Așa se'ntâmplă și în viață cu cei ce nu-și simțesc chemarea în slujba lor încredințată de oameni și consfințită de Dumnezeu. (După: Nicolae, arhiepiscop și mitropolit: Veniți la Mine).

Cel ce-și renegă chemarea sa e asemenea lui Iuda care, chemat fiind ca apostol, și a trădat și chemarea și pe cel ce l-a chemat, „iubind aurul mai mult decât pe Hristos“ (sf. Ioan Gurădeaur). Chemarea nu este apanajul mercenarului, care nu se poate ridica la înălțimea unei slujbe înălțate la rang de misiune, și care nu se poate ridica deasupra intereselor mărunte. Tu ești unul ca acesta? Gândește-te bine la munca ta de până acum! Ți-ai trădat chemarea, sau ai cinstit-o prin corectitudine, omenie și dragoste? Ai făcut-o de mântuială și de ochii lumii, sau ai făcut-o ca și pentru Hristos, cu toată dragostea și pasiunea? Dacă ai făcut-o ca și pentru Hristos, deși nu ești apostol, deși n'ai nuștiuce slujbă măreață, ai răspuns, totuși, la chemarea lui, și-ai sfințit chemarea, ai umblat cu vrednicie după chemarea cu care ai fost chemat (Efes. 4, 1). Incheiu cu îndemnul din apostol: „*Fraților, siliți-vă cu atât mai vârtos să adevărați chemarea și alegerea voastră... că așa vi se va da cu bogăție intrarea în veșnica împărăție a Domnului nostru și Mântuitorului Iisus Hristos*“ (II Pet. 1, 10-11).

B.

Cărți

Marin Ștefănescu: Filosofia creștină. Contribuție la înțelegerea filosofiei. București, Editura „Universul“. 347 pag. 400 lei.

Prof. Nicolae Terchilă: Istoria filosofiei. Tradusă după Dr. Otto Siebert. Revizuită și întregită. Seria didactică, Nr. 13. Sibiu, 452 pagini, 350 lei.

Ion Petrovici: Fulgurații filosofice și literare. București, Editura „Biblioteca pentru toți“, 354 pagini, 60 lei.

Prof. Aurel Popa: Orizonturi noi. Biblioteca „F. O. R.“ Brașov, 71 pagini, 40 lei.

„Mergeți și Propoveduiți“... Mitropolia Olteniei în opera misionară din Transnistria. Craiova, 240 pagini, 160 lei.

Prof. Dr. Petru Rezuș: Axiologia Teologiei fundamentale. Caransebeș, 103 pagini, fără arătare de preț.

Asupra cuprinsului acestor cărți, apărute în ultima volume, revenim în numerele viitoare ale revistei.

Informațiuni

■ **Sărbătoarea Rusaliilor** a fost prăznuită la Arad cu solemnitatea cuvenită zilei de întemeiere a Bisericii. Sf. Liturghie a fost pontificată de P. S. S. Părintele Episcop *Andrei*, asistat de 12 preoți și 2 diaconi. La Priceasnă P. Sfinția Sa a predicat despre *Duhul Sfânt și lucrările Lui*. După Sf. Liturghie a urmat Vecernia cu rugăciunile și ingenuncherile ei.

A doua zi Sf. Liturghie a fost oficiată de I. P. C. Arhim. *Dr. Iustin Suciu*, asistat de 4 preoți și un diacon. A predicat Păr. V. Mihuțiu.

■ **Incheierea festivă a cursurilor** dela Academia de Teologie din Arad s'a făcut Sâmbătă în 12 Iunie 1943, după următorul program:

La ora 9^{1/2}, în prezența profesorilor și studenților, P. C. Ierom. *Iulian Nicoară* duhovnicul studenților a oficiat în capela Academiei slujba de *mulțumire* lui Dumnezeu pentru ajutorul trimis în curgerea anului. Răspunsurile au fost date de corul studenților.

După serviciul religios din capelă, programul a continuat în aula Academiei. Aici, după cântarea: „Tatăl nostru“, P. C. Prot. Stavrofor *Dr. Nicolae Popovici*, rectorul Academiei, a rostit *cuvântarea* pe care o publicăm în fruntea revistei. Au urmat la cuvânt dl *Gh. Lipovan* în numele absolvenților și P. C. Prot. *Traian Cibian*, consilier referent, în numele P. S. S. Părintelui Episcop. În vorbirea Sfinției Sale, Părintele Cibian a dat studenților sfaturi pastorale foarte prețioase, concretizate în trei îndemnuri: 1. Să țină *punctualitatea* la toate serviciile religioase; 2. Să fie cu *răbdare* în toată activitatea pastorală și 3. În parohiile sărace, să folosească timpul liber cu o *ocupare secundară*, ca albinăritul, pomăritul, flo-

răritul, etc. cu care să înlăture sărăcia din vatră și să dea poporului exemple folositoare.

După cântarea: „O prea luminate nor“... sărbarea a luat sfârșit. Conducerea corurilor a avut-o Păr. prof. P. Bancea.

■ **Ziua desrobirii.** Ziua de Duminecă, 20 Iunie c. e decretată: *ziua desrobirii* și va fi comemorată printr'un apel al Consiliului de patronaj la solidarizarea conștiinței românești în cadrul ajutorului de iarnă. În acest scop se vor ține predici în toate bisericile scoțându-se în evidență datoria creștinească față de urmașii eroilor desrobitori de țară.

■ **Dr. Toma Petrescu,** director dela Președinția Consiliului de Miniștri, a fost numit director al Cultelor minoritare din Ministerul Cultelor. Dsa are la temelie pregătirii studii teologice și este autorul răspânditei și cunoscutei cărți despre *Conspirația lojelor* (Francmasoneria și comunismul).

Sperăm că dr. prof. Aurel Popa, eminentul secretar general al Cultelor, va afla în Dsa un colaborator dintre cei mai buni.

■ **Reveniri la Ortodoxie.** Dela Anul Nou până acum, în parohia Macea s'a întors la vatra părăsită următorii *baptiști*: Moți Ana, Popovici Petru, Sfât Ștefan, Mocuța Livia, Moț Floare, Ardelean Traian, Crișan Petru, Roșca Maria, Sfât Iacob, Ardelean Petru, Ardelean Maria, Ardelean Floare, Popovici Ioan; și *advențiști*: Ana Bodonea și Petru Crișan. De tot 15 suflete. — Mulțumind lui Dumnezeu și pentru acestea, îl rugăm neîncetat să deschidă ochii tuturor celor, care deși au urechi de auzit nu aud și ochi de văzut și nu văd și nu înțeleg că Biserica ortodoxă este Biserica neamului și calea cea adevărată spre mântuire. Cor.

Școala de Duminecă

26. Program pentru Dum. (27 Iunie 1943.)

1. *Rugăciune*: Impărate ceresc...
2. *Cântare comună*: „Bine ești cuvântat Hristoase“...
- 3—4. *Cetirea Evangheliei* (Matei 4, 18—23) și *Apostolului* (Romani 2, 10—16) zilei, cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: Doamne înaintea Ta. (Pricasna. 70 cânt. rel. pg. 9).
6. *Cetire din V. T.*: Alte rane asupra Egiptului. (Eșire c. 8).
7. *Povește morale*: Ferirea de preacurvie. (Ințel. lui Solomon cap. 7).
8. *Intercalații*: (Poezii rel. etc).
9. *Cântare comună*: Impărate ceresc (cântat).
10. *Rugăciune*: Mulțumim Ție, Doamne... (Vezi Nr. din 13 Iunie a. c.)

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943).

A.

Ad. Nr. 5570/1943.

Comunicat

Se aduce la cunoștința C. Parinți preoți, care au cerut recunoșterea unei noi gradații, cu începere dela 1 Aprilie 1943, că Onor. Minister a recunoscut gradațiile cerute următorilor preoți:

I. Prima gradație.

1. Pr. Barbu Dimitrie dela parohia Adea.	
2. „ Traian Precupaș „ „ Apateu II.	
3. „ Petru Bogdan „ „ Arad II.	
4. „ Faur Sabin „ „ Arâneag.	
5. „ Petru Păcurariu „ „ Berechiu.	
6. „ Adam Nicoară „ „ Cungi.	
7. „ Gheorghe Lupșa „ „ Păuliș.	
8. „ Moise Axente „ „ Șilindia.	
9. „ Pavel Usca „ „ Tipari.	
10. „ Petru Băru „ „ Zeldiș.	
11. „ Avram Burdan „ „ Zerind.	

II. Gradația a doua.

1. Pr. Nic. Binchici dela parohia Bârsa.	
2. „ Ioan Poleac „ „ C. rmeiu.	
3. „ Ioan Crișian „ „ Iratoșul.	
4. „ Tiberiu Iercoșan „ „ Pâncota.	
5. „ Gheorghe Crișvan „ „ Radna.	
6. „ Alex. Hurbîn „ Catedrala episcopală	

III. Gradația a treia.

1. Pr. Octavian Câmpian dela parohia Bârzava.	
2. „ Remus Giurgiu „ „ Ocui.	
3. „ Alex. Muntean „ „ Pilul.	
4. „ Sinesie Tăutan „ „ Tisa.	
5. „ Toma Florea „ „ Tomeș i.	

IV. Gradația a patra.

1. Pr. Gheorghe Popovici dela parohia Chisindia.	
2. „ Tului Turic „ „ Grâniceri.	
3. „ Ștefan Rusu „ „ Nădab.	
4. „ Vasile Givu „ „ Pereg. Mare.	
5. „ Ignatie Dîhor „ „ Toc.	

Celorați preoți nu li s'a acordat gradația cerută, deoarece n'au avut recunoșcuți de Onor. Minister toți anii de serviciu.

Preotului Pavel Glăvan dela parohia Seçaș nu i s'a recunoscut gradația I a, fiindcă a avut întrerupere în serviciu.

Plata gradațiilor noi se face numai cu începere dela 1 Octomvrie 1943, în urma unor dispoziții luate în vederea executării bugetului anului financiar în curs.

Arad, la 11 Iunie 1943.

Consiliul Eparhial.